

WIESŁAW NOWOSAD

FOPAR STANDARD OPISU ARCHIWALIÓW

FOPAR jest standardem opisu archiwaliów opracowanym na przestrzeni lat 1991 i 1997 w Instytucie Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przez prof. dr hab. Bohdana Ryszewskiego.

Pierwsze próby komputerowego opisywania archiwaliów prowadzone były z wykorzystaniem systemu do tworzenia baz danych CDS/ISIS pracującym w środowisku DOS. Program ten wywarł pewien wpływ na sam wygląd formularzy opisu archiwaliów, a co za tym idzie całego standardu. Modele wypracowane za jego pomocą zostały adoptowane i w miarę możliwości wykorzystane w powstałych kolejnych-nowszych aplikacjach.

Obecny program jest już drugą komputerową wersją standardu w środowisku Windows. Pierwszą aplikacją stworzoną dla tego środowiska był program skonstruowany przy pomocy narzędzia do tworzenia baz danych FoxPro i pomyślany został jako typowa wersja prezentacyjna z ograniczoną możliwością wprowadzania danych. Obecna wersja stworzona została w programie MS Access i jest w pełni działającą, relacyjną aplikacją z wszystkimi elementami wprowadzania i wyszukiwania informacji oferowanymi przez program macierzysty. Podobnie jak poprzednia wersja wykorzystywany jest jednak przede wszystkim jako program dydaktyczny dla studentów historii specjalności archiwistycznej i program demonstracyjny dla pracowników archiwów państwowych. Celem jego jest przedstawienie w atrakcyjnej formie standardu FOPAR, a jednocześnie (pośrednio) zapoznanie z nowoczesnymi technikami inwentaryzacji archiwaliów.

Prezentowana aplikacja przedstawia tylko trzy z dziewięciu istniejących w FOPARZE poziomów opisów archiwaliów. Są to poziomy: Archiwum, Zespołu archiwalnego i Jednostki archiwalnej. Jednak jak wynika ze schematu struktury zasobu należą one do jej filarów i wystąpią zawsze przy opisie archiwaliów, w przeciwieństwie do pozostałych, występujących tylko w określonych wypadkach¹. Jakkolwiek przewidziane jest w przyszłości przygotowa-

¹ B. Ryszewski, *Problemy komputeryzacji archiwów*, Toruń 1994, s. 50, 51.

nie kolejnych poziomów opisu archiwaliów, w chwili obecnej jednak prace nad nimi zostały wstrzymane w związku z głęboką modyfikacją samego standardu. Również z tego powodu, zgodnie z zaleceniami prof. B. Ryszewskiego, program nie będzie rozpowszechniany i propagowany z wyjątkiem okolicznościowych prezentacji oraz zajęć dydaktycznych ze studentami archiwistyki na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W chwili obecnej program FOPAR wyposażony jest w gotowe, specjalnie przygotowane formularze do wprowadzania danych z szerokimi możliwościami wyszukiwawczymi. W przyszłości planuje się stworzenie oddzielnych systemów wyszukiwawczych, zamiastką których są funkcjonujące chwilowo liczne zapytania.

WYMAGANIA SPRZĘTOWE I PROGRAMOWE

Program prezentacyjny FOPAR pracuje w środowisku Windows 3.x oraz Windows 95 i jego wymagania sprzętowe nie odbiegają od ogólnych wymagań tych systemów. Dla komputerów wykorzystujących system Windows 3.x minimalnym wymaganiem sprzętowym jest komputer klasy 386 SX, 4 MB RAM oraz przestrzeń na dysku pozwalająca na skopiowanie samego programu oraz potencjalne wypełnienie go danymi. Zalecaną konfiguracją sprzętową jest jednak komputer z procesorem 486 lub Pentium, co najmniej 8 MB RAM oraz dowolna przestrzeń na dysku zapewniająca sprawne działanie samego systemu Windows. Powyższa konfiguracja jest również minimalną dla systemu Windows 95.

Ponieważ FOPAR w obecnej wersji nie jest programem samodzielnym, do uruchomienia programu, prócz samego środowiska Windows, niezbędny jest program MS Access w wersji 2.0 lub wyższej.